

การพัฒนารูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

สายทิพย์ ยะฟู¹

อรุณี อ่อนสวัสดิ์² รัตนะ บัวสนธิ์³ สำราญ มิแจ้ง⁴

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ 1) สำรวจ และสังเคราะห์รูปแบบการประเมิน 2) สร้างและตรวจสอบร่างรูปแบบการประเมิน 3) ทดลองใช้ร่างรูปแบบการประเมินและ 4) ประเมินรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้านตามทฤษฎีระบบ (System Theory) คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) และด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โดยมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพหน่วยประเมินฯ ประกอบไปด้วย 6 มาตรฐาน 25 ตัวบ่งชี้ และใช้ผู้ประเมิน 4 แหล่ง คือ ตัวแทน สมศ. ผู้จัดการหน่วยประเมิน อาจารย์มหาวิทยาลัย และตัวแทน สพฐ.

2. รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน ของคะแนนการประเมินหน่วยประเมินฯ (Rater Agreement Index: RAI) อยู่ในระดับสูงทุกมาตรฐาน

3. ผลการประเมินรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความถูกต้อง พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการประเมิน / หน่วยประเมินภายนอก / การศึกษาขั้นพื้นฐาน

* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. 2556

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนในการวิจัยจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) : สมศ.

¹ อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

³ รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

⁴ รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

A Development of The Evaluation Model for Basic Education Assessment Companies *

Saythit Yafu¹

Arunee On-sawad² Rattana Buosont³ Samran Mejang⁴

Abstract

The purpose of this study was to develop the evaluation model for basic education assessment companies. The research and development approach was employed in four stages, namely survey and synthesize the evaluation model, create and examine the evaluation model, try out and evaluate the evaluation model for basic education assessment companies.

The results showed that

1. The evaluation model for basic education assessment companies comprised four major system theory constructions, namely input, process, output and feedback. Standards and indicators comprised 6 standards and 25 criterias. Sources of evaluator comprised agent of Office of National Education Standards and Quality Assessment, the manager of assessment companies, college teachers and the agent of Office of the Basic Education.

2. The evaluation model for basic education assessment companies had Rater Agreement Index: RAI. It was high quality in every standard.

3. The result of evaluation of the evaluation model for basic education assessment companies found that it was high quality in terms of propriety, utility, feasibility and accuracy.

Keywords: Evaluation Model/ Assessment Companies/ Basic Education

* Research Article from the thesis for the Doctor of Philosophy degree in Educational Research and Evaluation program, Naresuan University, Thailand, 2012

This research was funded by the Office of Research Standards and Quality Assessment (Public Organization): ONESQA.

¹ Lecturer, Faculty of Education in Nakhon Sawan Rajabhat University

² Associate Professor, Faculty of Education in Naresuan University (Thesis Advisor)

³ Associate Professor, Faculty of Education in Naresuan University (Thesis Advisor)

⁴ Associate Professor, Faculty of Education in Naresuan University (Thesis Advisor)

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ถึง 51 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานเป็นรายปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 24-25) ซึ่งสำหรับการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา อย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี โดยคณะผู้ประเมินภายนอกจะทำการรวบรวมและศึกษาข้อมูล จากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาซึ่งเสนอต่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (ฉสพล ชุมวรฐายี, 2545, น. 122-129)

ในการดำเนินการประเมินโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จะไม่ทำการประเมินเอง แต่จะใช้หน่วยงานที่เป็นนิติบุคคลที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มคณะและขึ้นทะเบียน หรือสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้เพราะโดยระบบสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาไม่ทำการประเมินเอง ยกเว้นกรณี เพื่อการพัฒนาระบบและวิธีการและในการดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมาในรอบแรกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาดังนั้นจึงเกิดข้อถกเถียงและมีปัญหาเป็นอย่างมากโดยคำถามที่ตามมาคือ ทำอย่างไรจะทำให้เกิดความเป็นมาตรฐานของผู้ประเมินภายนอกและหน่วยประเมินภายนอกได้และจะรู้ได้อย่างไรว่าหน่วยประเมินภายนอกหน่วยใดมีคุณภาพ (จุลสารประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา ปีที่ 4, 2548) และการจะทราบว่าสิ่งที่ทำการประเมินนั้นมีคุณภาพหรือไม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการมีรูปแบบการประเมินที่เหมาะสม และถูกต้องชัดเจน (กุลยา ตันติผลลาชีวะ, 2540, น. 15) เช่นเดียวกับแนวคิดของ สุวิมล ว่องวาณิช (2550, น. 30) ที่ได้กล่าวว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนดให้หน่วยประเมินทำหน้าที่ประเมินโรงเรียนแทนสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหน่วยประเมินเหล่านี้จำเป็นต้องมีการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของการดำเนินงานโดยตนเองและบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเพื่อเป็นกลไกประกันคุณภาพของการดำเนินงาน ทั้งนี้เพราะสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ต้องให้การรับรองรายงานการประเมินภายนอกก่อนที่จะทำการเผยแพร่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องรับรู้โดยรูปแบบการประเมินเป็นกรอบความคิด หรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบระหว่างองค์ประกอบหรือสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

กับการประเมิน ซึ่งรูปแบบการประเมินนี้ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินได้อย่างเป็นระบบ และสามารถนำไปเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติได้ (รัตนะ บัวสนธิ์, 2550, น. 25 และ สมคิด พรหมจ้อย, 2544, น. 41) สำหรับหน่วยประเมินภายนอกถือว่าเป็นตัวแทนการประเมินของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา นับว่าเป็นกลไกสำคัญที่จะสะท้อนผลการดำเนินงาน ในการประเมินภายนอกว่าผลการประเมินภายนอกที่ออกมานั้นมีคุณภาพเพียงใด ซึ่งหากปล่อยให้ปัญหาในเรื่องของคุณภาพของหน่วยประเมินฯ เกิดขึ้นต่อไป จะเป็นการลดความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือของหน่วยประเมินภายนอก และการประเมินภายนอก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเชิงลบต่อการประกันคุณภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประเมินคุณภาพของหน่วยประเมินฯ เพื่อบ่งบอกคุณภาพของหน่วยประเมินภายนอก สามารถชี้จุดเด่น จุดด้อย ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยประเมินภายนอกให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นการกำกับดูแลและติดตามการดำเนินงานของหน่วยประเมินให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ดังนั้นจากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การประเมินมีความน่าเชื่อถือเกิดการพัฒนาและมีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ต่อหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

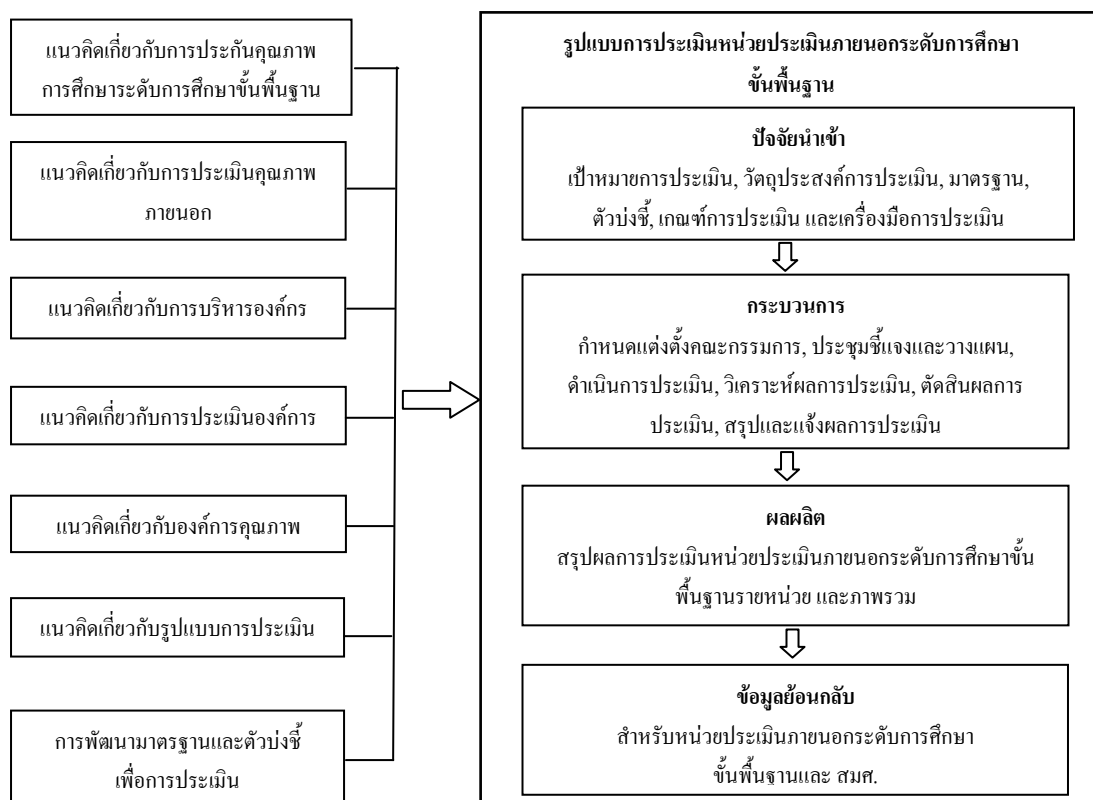
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อสำรวจและสังเคราะห์รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อประเมินรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก ที่ประกอบด้วยการพัฒนาและควบคุมคุณภาพ การตรวจติดตามคุณภาพ และการประเมินคุณภาพภายใน กับหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan: P) การปฏิบัติตามแผน (Do: D) การตรวจสอบ (Check: C) และการปรับปรุง (Act: A) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, น. 10) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารองค์กร แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินองค์กรซึ่งใช้แนวทางสู่คุณภาพแบบมัลคอล์ม

บอสดริจ Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA) (วรภัทร์ ภูเจริญ 2541, น. 78-80) แนวทางสู่คุณภาพ Thailand Quality Award (TQA) เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA: Thailand Quality Award) (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2552 น. 11-14) แนวทางสู่คุณภาพแบบการบริหารจัดการภาครัฐ Public Sector Management Quality Award (PMQA) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2549, น. 7-10) แนวทางสู่คุณภาพแบบ Deming Prize (Deming) รางวัลเดมมิง (Deming Prize) และแนวทางสู่คุณภาพแบบ European Quality Award (EQM) (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2541, น. 66-73) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินและการพัฒนารูปแบบการประเมินตามแนวคิดของเดวิด เนโว (Nevo, 1983, p. 117-128) และกรอบแนวคิดของทฤษฎีระบบ (System Theory) ในการสร้างหรือพัฒนารูปแบบการประเมิน โดยการตั้งคำถามหลัก 10 คำถาม ซึ่งได้ปรับปรุงมาจาก คำถามหลักในการพัฒนารูปแบบประเมินที่พัฒนาขึ้นโดยสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมิน ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินหน่วยประเมินภายนอก และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งแสดงได้ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจ และสังเคราะห์รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. สำรวจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis)

2. สัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 7 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis)

3. นำแนวคิดที่ได้จากการสำรวจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารงานวิจัยและการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มาสร้างข้อสรุปอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อยกร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีการดังนี้

1. ร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการนำแนวคิดจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบกับแนวคิดจากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 มาทำการร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเบื้องต้น ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 ด้านตามแนวคิดของทฤษฎีระบบ (System Theory) คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) และด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

2. การตรวจสอบร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การตรวจสอบร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น โดยวิธีการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) มีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 ท่านโดยผู้วิจัยทำการคัดเลือกแบบเจาะจง เพื่อทำการตรวจสอบร่างรูปแบบ และจัดส่งเอกสารประกอบการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการวิพากษ์ พิจารณา ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนนำ ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญ คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย ขอบเขตการวิจัย นิยาม

ศัพท์เฉพาะ ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี กรอบความคิดในการวิจัย และส่วนประเด็นการวิพากษ์ สำหรับการวิพากษ์ พิจารณา ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายการประเมิน วัตถุประสงค์ มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และแหล่งผู้ประเมิน

3. หลังจากสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยทำการสรุปและปรับแก้ประเด็นต่างๆ หลังจากนั้นประมาณ 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมทำการ กำหนดความเหมาะสมและความเป็นได้ของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ น้ำหนักคะแนนความสำคัญ และเกณฑ์ขั้นต่ำในการประเมินฯ ความเหมาะสมและน้ำหนักความสำคัญของแหล่งผู้ประเมินฯ โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และข้อความปลายเปิดสำหรับแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเพิ่มเติม โดยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

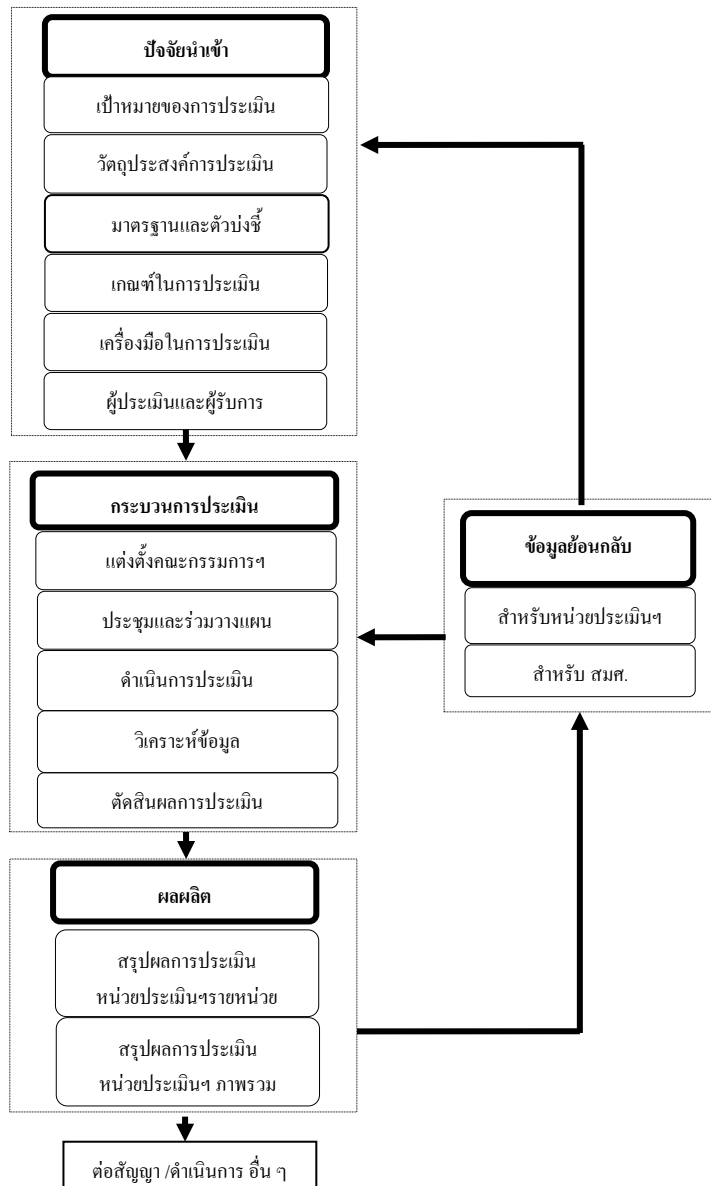
4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างคู่มือฯ และเครื่องมือการประเมินตามแหล่งผู้ประเมิน จำนวน 4 แหล่ง คือ ตัวแทน สมศ. ผู้จัดการหน่วยประเมินตัวแทน สพฐ. และอาจารย์มหาวิทยาลัย และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านพิจารณาคุณภาพเพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) และวิเคราะห์หาความเหมาะสมของคู่มือดำเนินการประเมินหน่วยประเมินฯ ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้วิจัยได้นำรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปทดลองใช้กับหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 หน่วย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และ ขนาดเล็ก โดยมีผู้ประเมินจำนวน 4 แหล่ง 4 คน ประกอบด้วย ตัวแทน สมศ. ผู้จัดการหน่วยประเมิน ตัวแทน สพฐ. และอาจารย์มหาวิทยาลัย และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Rater Agreement Index: RAI) (Burry-stock, Judith A. & Other., 1998, p. 251-262) โดยจำแนกเป็นรายหน่วยและภาพรวม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ใช้เครื่องมือคือ แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ ในด้านความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความถูกต้อง ต่อการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยผู้ที่ตอบแบบสอบถามคือ กลุ่มผู้ทำการประเมินหน่วยประเมินและผู้รับการประเมิน จำนวน 9 คน และวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจ และสังเคราะห์รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านผลผลิต และ 4) ด้านข้อมูลย้อนกลับ
2. ผลการสร้างและตรวจสอบร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินฯ ที่ผ่านการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) มีแบบแผนหรือโครงสร้างที่ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ สามารถสรุปได้ ดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากภาพที่ 2 สามารถอธิบายรายละเอียดของส่วนประกอบรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

1.1 เป้าหมายของการประเมิน

การประเมินนี้มีเป้าหมายเพื่อจำแนกคุณภาพหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อประเมินความเป็นมาตรฐานของหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.2 เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้หน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ปรับปรุงและพัฒนาสู่ความเป็นมาตรฐาน

1.2.3 เพื่อเป็นสารสนเทศให้หน่วยงานต้นสังกัด นำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นมาตรฐาน

1.3 มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน 25 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ศักยภาพความเป็นองค์กรของหน่วยประเมิน

1. มีการจัดโครงสร้างขององค์กรที่ชัดเจนครอบคลุมปัจจัยของหน่วยประเมิน
2. ระดับความสอดคล้องของแผนกลยุทธ์กับนโยบาย/ยุทธศาสตร์ของ สมศ.
3. ระดับความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนกลยุทธ์
4. ระดับความสำเร็จของแผนปฏิบัติการประจำปี
5. จำนวนทุนจดทะเบียนของหน่วยประเมิน
6. ความเหมาะสมของสถานที่ตั้งของหน่วยประเมิน
7. การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นของหน่วยประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 2 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยประเมิน

1. คุณสมบัติของผู้จัดการหน่วยประเมิน
2. การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารหน่วยประเมิน
3. ความครอบคลุมของสารสนเทศและองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประเมินที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
4. ระดับความสำเร็จของการนำสารสนเทศและองค์ความรู้ไปใช้ในการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. หน่วยประเมินมีรูปแบบติดตาม/ตรวจสอบผลการดำเนินงาน เพื่อควบคุมคุณภาพของรายงานประเมินภายนอก
6. หน่วยประเมินมีรูปแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกที่มีอย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 3 การประกันคุณภาพภายในของหน่วยประเมิน

1. หน่วยประเมินมีการกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายใน
2. หน่วยประเมินมีระบบการติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

มาตรฐานที่ 4 คุณภาพของผู้ประเมินภายในสังกัด

1. การได้รับการยอมรับของทีมประเมินจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. ร้อยละของผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการพัฒนาทักษะด้านการประเมินหรือที่เกี่ยวข้อง ไม่ต่ำกว่าปีละ 20 ชั่วโมง
3. ร้อยละของผู้ประเมินอภิมานภายในต่อจำนวนผู้ประเมินที่สังกัดหน่วยประเมินทั้งหมด
4. ร้อยละของผู้ประเมินที่ผ่านการต่ออายุบัตรต่อจำนวนผู้ประเมินที่เข้าทดสอบต่ออายุบัตร

มาตรฐานที่ 5 ประสิทธิภาพในการประเมินสถานศึกษา

1. ร้อยละของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ที่ส่งภายในระยะเวลาที่กำหนด
2. จำนวนของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้รับการยอมรับจากสถานศึกษา โดยไม่ต้องแก้ไขในการเสนอให้พิจารณาตั้งแต่ครั้งแรก
3. จำนวนของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกที่ สมศ. ไม่ต้องส่งกลับไปแก้ไขอย่างมีนัยสำคัญ
4. ค่าเฉลี่ยผลผลิตของหน่วยประเมินที่ได้รับการรับรองจากผู้ประเมินอภิมานภายนอก

มาตรฐานที่ 6 การให้ความร่วมมือกับ สมศ.

1. การนำข้อตกลงของ สมศ. มาปฏิบัติในการประเมินโรงเรียนอย่างเหมาะสม
2. การพัฒนาระบบสารสนเทศที่รองรับนโยบายการประเมินทางอิเล็กทรอนิกส์

1.4 เกณฑ์ในการประเมิน

- 1.4.1 เกณฑ์การให้คะแนน มีลักษณะเป็นแบบมาตรการให้คะแนน (Rubric score) 4 ระดับ
- 1.4.2 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน มีลักษณะเป็นแบบเกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute Criteria) โดยใช้เป็นค่าร้อยละ (Percentage)

1.5 ผู้ประเมิน และผู้รับการประเมิน

- 1.5.1 ผู้ทำการประเมินหน่วยประเมินฯ ประกอบด้วย 4 แหล่ง 4 คน ดังนี้ 1) ตัวแทน สมศ.
2) ผู้จัดการหน่วยประเมิน 3) ตัวแทน สพฐ. และ 4) อาจารย์มหาวิทยาลัย

1.5.2 ผู้รับการประเมิน คือ หน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.6 เครื่องมือการประเมิน

1.6.1 แบบประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 ฉบับ

- 1) สำหรับตัวแทน สมศ. จำนวน 25 ข้อ
- 2) สำหรับผู้จัดการหน่วยประเมิน จำนวน 25 ข้อ
- 3) สำหรับตัวแทน สพฐ. จำนวน 9 ข้อ
- 4) สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 14 ข้อ

1.6.2 คู่มือดำเนินการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ด้านกระบวนการ

ในการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

- 2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประเมิน
- 2.2 ประชุมชี้แจงและร่วมวางแผนการประเมิน
- 2.3 ดำเนินการประเมิน
- 2.4 วิเคราะห์ข้อมูล
- 2.5 ตัดสินผลการประเมินโดยเทียบกับเกณฑ์

3. ด้านผลผลิต

- 1) สรุปและรายงานผลการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ละหน่วย
- 2) สรุปและรายงานผลการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม

4. ด้านข้อมูลย้อนกลับ

- 1) ข้อมูลย้อนกลับสำหรับหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ละหน่วย
ประเมินฯ
- 2) ข้อมูลย้อนกลับสำหรับสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

5. ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการทดลองใช้รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Rater Agreement Index: RAI) โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.97 และเมื่อพิจารณาตามมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินฯ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Rater Agreement Index: RAI) มีความสอดคล้องกันสูงทุกมาตรฐาน 0.94-1.00

6. ผลการประเมินรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประเมินผลการใช้รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความถูกต้อง พบว่า ภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.76$) และด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.72$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.31$) และด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.49$) อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสำรวจและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกับแนวคิดที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนำมาสังเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดของร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการสังเคราะห์องค์ประกอบของร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการกำหนดกรอบกว้าง ๆ โดยผู้วิจัยได้ยึดกรอบแนวคิดของทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) เป็นองค์ประกอบหลักของรูปแบบการประเมินซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ด้านคือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) และด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และประยุกต์ใช้แนวคิดของการพัฒนารูปแบบการประเมินของเนโว นีโว (Nevo, 1983, p. 117-128) ในการพัฒนารูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยสามารถใช้เป็นหลักเริ่มต้นขององค์ประกอบร่างรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย เป้าหมายของการประเมิน วัตถุประสงค์การประเมิน มาตรฐาน และตัวบ่งชี้เกณฑ์ในการประเมิน ผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน และเครื่องมือการประเมิน 2) ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประเมิน ประชุมชี้แจงและร่วมวางแผนการประเมิน ดำเนินการประเมิน วิเคราะห์ผลการประเมิน ตัดสินผลการประเมิน 3) ด้านผลผลิต ประกอบด้วย สรุปและรายงานผลการประเมินหน่วยประเมินฯ เป็นรายหน่วย สรุปและรายงานผลการประเมินหน่วยประเมินฯ ในภาพรวม 4) ด้านข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย ข้อมูลย้อนกลับสำหรับหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและข้อมูลย้อนกลับสำหรับ สมศ. ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545, น. 155-157) ที่กล่าวว่า

ประสิทธิผลองค์กรหรือการบริหารองค์กรประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด องค์กรจะอยู่รอดและมีความมั่นคงเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิผลองค์กร คือความสามารถขององค์กรที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทำให้เกิดผลผลิตที่บรรลุเป้าหมายขององค์กรและสามารถคงอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ประสิทธิผลองค์กรที่ดีที่สุดเป็นการทำให้เป้าหมายขององค์กรในสถานการณ์ใด ๆ มีความเป็นไปได้ สำหรับรูปแบบการประเมินองค์กรใช้แนวการประเมินประสิทธิผลองค์กรที่นิยมคือ รูปแบบเชิงระบบ เป็นรูปแบบประกอบด้วย การประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต สำหรับการประเมินปัจจัยนำเข้าเป็นการพิจารณาว่าทรัพยากรเอื้อต่อการดำเนินงานขององค์กรหรือไม่และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรเทพ รุ่งแสง (2546, น. 140-144) ที่ทำการพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบด้วยโครงสร้าง 4 ด้านคือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในแต่ละด้านประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การประเมิน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน เครื่องมือและเอกสารประกอบการประเมิน ผู้ประเมินและผู้รับประเมินด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การวางแผนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมินผลการปฏิบัติงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลการปฏิบัติงานเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ด้านผลผลิต(Output)ประกอบด้วย บันทึกสรุปผลการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมทั้งคณะและด้านข้อมูลย้อนกลับ(Feedback)ประกอบด้วย ข้อมูลย้อนกลับสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อมูลย้อนกลับสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพาที เกศธนกร (2553) ที่พบว่า ระบบการประเมินผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ด้านคือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต(Output) และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนำรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบการประเมินฯ จากคู่มือดำเนินการประเมินฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการนำรูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ในการประเมินหน่วยประเมินฯ เพื่อหน่วยประเมินฯจะได้ทราบข้อบกพร่อง

หรือจุดเด่นของตนเองและจะได้มีข้อมูลสารสนเทศต่อการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหน่วยประเมินฯ ให้มีคุณภาพ

3. ควรมีการติดตามการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหน่วยประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสร้างการยอมรับแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

4. ในการคัดเลือกผู้ประเมินควรเป็นผู้ที่ทุกฝ่ายยอมรับและปราศจากความลำเอียง และควรมีการประชุมชี้แจง เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันก่อนดำเนินการประเมิน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. รูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่สามารถนำไปใช้ในการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เริ่มจดทะเบียนใหม่ได้ครบทุกตัวบ่งชี้ เพราะผลการดำเนินการบางอย่างยังไม่ปรากฏผล ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานออกเป็น 2 ส่วน คือหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เริ่มจดทะเบียนใหม่และยังมีผลดำเนินการไม่ครบปี และหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีผลดำเนินการครบปีไปแล้ว ไปใช้ในการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะได้ทราบข้อบกพร่องจุดเด่นของตนเองและจะได้มีข้อมูลสารสนเทศต่อการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ

2. ในมาตรฐานที่ 4 คุณภาพของผู้ประเมินภายในสังกัด ที่พบว่า จำนวนผู้ประเมินภายนอกและผู้ประเมินอภิมานภายใน หน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานและมีแนวโน้มลดลง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบ/วิธีการสร้างและพัฒนาผู้ประเมินอภิมานภายในเข้าสู่ระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอและเพื่อให้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. ในการพัฒนาระบบการประเมินทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่พบว่า หน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน บางหน่วยยังไม่มีเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบการประเมินทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบ/วิธีการ/แนวทาง ในการพัฒนาระบบการประเมินทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการประเมิน ตลอดจนเป็นการลดขั้นตอนและประหยัดทรัพยากรในการดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2540). *เครื่องมือประเมินผลการศึกษาด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล*.
วารสารการศึกษาพยาบาล, 8(3),15.
- ณัฐพล ชมวรฐาธิ. (2545). *บันไดสู่การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- พรเทพ ฐิเณ. (2546). *การพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พาที เกศนาร. (2553). *การพัฒนาระบบการประเมินผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*.
วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาประเมินการศึกษา*.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2550). *ทิศทางและอาณาวบริเวณการประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2541). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริม
การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2552). *เกณฑ์รางวัลแห่งชาติเพื่อองค์กรที่เป็นเลิศ 2552*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ.
- สมคิด พรหมจู้. (2544). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*.
กรุงเทพฯ: พรึกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา :
เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานพัฒนาคุณภาพระบบราชการ. (2549). *การพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ เกณฑ์คุณภาพ
บริหารจัดการภาครัฐ 2550*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
(สำนักงาน ก.พ.ร.).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2548). *จุดสารประชาคม
ประกันคุณภาพการศึกษา*. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกุมภาพันธ์.

สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การประเมินอภิमान: วิธีวิทยาการและการประยุกต์ใช้*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Buray, stock.; et al. (1996). "Rater Agreement Indexes for performance Assessment". *Educational and Psychological Measurement*. 1996.vvvv

Nevo, D. (1983). *The conceptualization of educational evaluation: an analytical review of the literature*. *Review of Educational Research*, 53, 117-128.
